T083 TKL 1 (15) 1507 Luận Phân Biệt Công Đức Q2

Tạng Luận (Linh Sơn Pháp Bảo)

SOÁ 1507 - LUAÄN PHAÂN BIEÄT COÂNG ÑÖÙC, Quyeån 2 133

LUAÄN PHAÂN BIEÄT COÂNG ÑÖÙC

QUYEÅN 2

“Boà Taùt Di Laëc khen raèng toát”: Vì ñaõ kieát taäp phaùp lôùn saùu ñoä aáy laøm moät phaàn, ñaáy töùc laø Boà Taùt taïng. Ñoaïn kieát: Nghóa laø ñoaïn tröø caùc kieát söû voïng kieán. Söï vieäc thaønh ñaïo quaû Ñaïi thöøa laø Nhaát thieát trí. Toân giaû A-nan chæ noùi nghe, khoâng noùi thaáy, chaû leõ khoâng thaáy Nhö Lai thuyeát phaùp sao? Sôû dó noùi thaáy laø vì chaúng phaûi vaäy, laø vì boán boä trong vò lai maø khoâng ñöôïc noùi thaáy. Giaû thieát noùi laø thaáy, thì boán boä chuùng sau naày, laïi vaâng theo A-nan, noùi thaáy thì laø giaû doái. Do vaäy, neân chæ noùi laø nghe maø khoâng noùi thaáy laø nhö theá. Ñaàu tieân, Phaät thuyeát phaùp, hoùa ñoä naêm ngöôøi nhö A Nhaõ Caâu Laân v.v.. ÔÛ nöôùc Ma-kieät-ñaø, thu phuïc ba anh em Ca-dieáp. Thích Sí töùc Ca Tyø La Veä. Neáu khoâng ñöôïc neâu nôi choán noùi kinh, chæ xöng taïi Xaù veä vì Phaät ôû Xaù Veä traûi hôn hai laêm naêm. So saùnh vôùi caùc nöôùc, thì Phaät ôû ñaáy raát laâu. Sôû dó ôû laâu, laø vì nöôùc aáy töôi ñeïp, vôùi nhieàu loaïi chaâu baùu, daân chuùng ñoâng ñuùc thònh vöôïng, raát coù nghóa lyù. Tinh Xaù Kyø Thoï, coù thaàn nghieäm khaùc thöôøng. Ngay khi chuùng Taêng ñang tuï taäp ôû giaûng ñöôøng, caùc khæ vöôïn, coù ñeán vaøi ngaøn con tuï taäp ôû beân traùi, phaûi ñeå xem, nghe. Caûnh trí tòch mòch, khoâng coù tieáng ñoäng, caùc loaøi chim khaép moïi nôi ñeàu tuï taäp veà ñaây. Ñuùng giôø nghæ, chuùng Taêng ñeàu trôû laïi choã nghæ cuûa mình, khi coù tieáng kieàn chuøy thì laïi ñeán taäp hoïp. ÔÛ ñaây, do ñaát nöôùc coù nhieàu ngöôøi nhaân töø, neân ñuû caùc loaøi ñeán nöông töïa Phaät, hoaëc laø nôi taïm ñöøng ñeå thoï thænh, hoaëc laø choã ôû goác, ñeå töø ñaáy duøng thaàn löïc ñeán caùc nôi khaùc hoùa ñoä, roài coù choã trôû veà. Do vaäy chæ xöng Xaù Veä, laø ñuû bieát söï quan troïng cuûa choã naày. Taïi truù xöù naøy coù teân cuûa hai ngöôøi: Kyø Hoaøn, Coâ Ñoäc, ñöôïc goïi raát rieâng bieät vì

SOÁ 1507 - LUAÄN PHAÂN BIEÄT COÂNG ÑÖÙC, Quyeån 2 134

hai ngöôøi aáy, nay ñang ôû treân coõi Trôøi; tröôùc khi maát cuõng taäp hoïp chö Thieân, thuyeát phaùp, giaùo hoùa. Baáy giôø, coù taâm nieäm: “Chuùng ta voán laø ñaøn vieät ñaàu tieân cuûa chuùng Taêng, teân goïi cuûa chuùng ta haù khoâng ñöôïc khen ngôïi ö? Vì muoán thích hôïp vôùi taâm nieäm kia, neân môùi goïi rieâng teân hai ngöôøi. “Noùi seõ tu moät phaùp...”. Nghóa laø cuõng chaúng phaûi thuyeát phaùp theo trình töï. Xeùt veà vieäc Phaät thuyeát phaùp, khi ñaàu tieân thaønh ñaïo, phaûi töø vöôøn Loäc Daõ, ôû thaønh Ba La Naïi, noùi boán ñeá laø baét ñaàu. Tieáp theo, ñeán Ma Kieät, thaâu phuïc ba anh em Ca-dieáp, nhaân ñoù maø goïi teân cuûa chuû Tinh xaù kia. Laïi nöõa « noùi seõ tu moät phaùp », nghóa laø duøng moät phaùp naày cuøng vôùi boán phaùp, thì nghóa vò aáy cuõng khoâng khaùc, vì moät phaùp cuõng ñoaïn kieát, boán phaùp cuõng ñoaïn kieát, taát caû ñeàu cuøng tieán ñeán Nieát-baøn, neûo ñöôøng thì khaùc maø vaãn quy veà moät choã. Toång soá kieát laø hai moát, dieãn noùi thaønh ba saùu, veà soá duø coù ñaày, vôi, nhöng ñeàu laø kieát. Thoâng thöôøng thì söï coù moät traêm, moät khi môû ra, laïi laø taùm vaïn boán ngaøn, laø vì moät phaùp thì duø vôùi ngaøn, vaïn cuõng ñeàu thaúng tieán tôùi ñaïo maø thoâi; cuõng nhö sö töû gieát voi, voi gieát thoû, ñeàu cuøng laø caùi cheát. Do nghóa lyù khoâng khaùc bieät, cho neân ñeàu khôûi ñaàu töø moät phaùp. Khoâng phoùng daät, laø toân chæ cuûa moät phaùp. Hoaëc coù yù hoûi: “Giôùi leõ ra phaûi ôû tröôùc, vì tröôùc heát laø phaûi vaâng giöõ giôùi, sau ñoù môùi nhôù nghó ñeán ba Toân”? Hoaëc coù yù noùi: “Ñaáy chæ laø ngöôøi môùi hoïc; tröôùc nghó ñeán ba ngoâi, töùc ba töï quy, vaän duïng yù ôû Phaät, Phaùp, Chuùng, ñeå tieáp theo, thoï giôùi, do ñaáy maø noùi ñeán giôùi. Giôùi neân ôû sau döùt nieäm thöù tö, giaûi thích: “Nghó ñeán noãi khoå cuûa thaân nhaøn tónh, nghóa laø quaùn thaân vôùi ba möôi saùu vaät baát tònh maø phaùt loà vieäc xaáu aùc cuûa mình, ñeå töï giaùc ngoä, coù theå nhôø vaäy maø thaønh ñaïo”. Laáy gì ñeå chöùng minh? Xöa, coù Tyø-kheo ôû A-luyeän-nhaõ, ñi khaát thöïc, gaëp con gaùi cuûa moät tröôûng giaû cuøng khaát thöïc. Ngöôøi nöõ vaø Tyø-kheo, thaûy ñeàu ñoan nghieâm. Ngöôøi con gaùi khi thaáy Tyø-kheo, beøn khôûi töôûng duïc. Tyø-kheo troâng thaáy coâ gaùi, cuõng khôûi yù duïc, yù ñoäng, tay run, neân truùt côm vaøo baùt, laøm rôi vaõi xuoáng ñaát, coâ gaùi töï cöôøi tinh quaùi. Tyø-kheo thaáy raêng coâ gaùi traéng quaù, lieàn töï giaùc ngoä: “Trong mieäng coâ gaùi chæ laø xöông thoâ xaáu, nhö lôøi Phaät ñaõ noùi: “Trong thaân ngöôøi coù ba traêm hai möôi xöông, coù saùu traêm loùng, baûy möôi vaïn maïch, chín möôi vaïn loã loâng, moät loã vaøo, chín loã xuaát, tieát ra nhöõng thöù nhô, khoâng coù moät thöù naøo ñaùng tham. Quaùn saùt kyõ thaät ñuùng thaân coâ gaùi coù ba saùu vaät thaûm thöông maø

SOÁ 1507 - LUAÄN PHAÂN BIEÄT COÂNG ÑÖÙC, Quyeån 2 135

ruøng mình, chuyeån söï suy xeùt naày töï bieát thaân khoâng, lieàn ñöôïc ñaïo Tu-ñaø-hoaøn”. Laïi töï caûm thaáy: “Ta nhaân coù coâ gaùi maø thaáy phaùp, nhö vaäy coâ gaùi laø thieän tri thöùc cuûa ta. Nay ta phaûi traû ôn. Lieàn vì coâ gaùi maø giaûi thích quaùn phaùp trong thaân. Taâm coâ gaùi laäp töùc ñöôïc môû vaø cuõng ñöôïc ñaïo Tu-ñaø-hoaøn. Do ñaáy, môùi noùi nieäm thaân laø thuø thaéng ”. Nieäm töû, laø nghó ñeán con ngöôøi khi phöôùc ñaõ heát, maïng chung, thaáy ñieàm ñòa nguïc, kinh

sôï quaù, teù phaân. Hoaëc thaáy ngaï quûy, hoaëc thaáy suùc sinh, tuøy nhöõng choå bò ñoïa hieän haønh maø thaáy, ñeàu sôï haõi, vôùi yù muoán boû ñi. Hoaëc bò caùc caûnh loâi keùo, hoaëc seõ sinh trong coõi ngöôøi, duyeân vaøo söï giao hôïp cuûa cha meï. Neáu thoï thai nam, thì seõ yeâu ngöôøi nöõ kia, neáu thoï thai nöõ, thì seõ yeâu ngöôøi nam kia, töø ngöôøi nöõ kia beänh, ba vieäc khoù khoâng sai khaùc, aáy laø ñöôïc vaøo thai. Ñaõ thoï thai, laïi nhìn nhaän cho laø caùi mình coù. Cöù baûy ngaøy, moät laàn chuyeån ñoåi tinh xaûo hôn, gioù caét töøng khaéc, ñeán ba möôøi taùm tuaàn, thai môùi thaønh hình ñaày ñuû. Neáu sinh coõi Trôøi, thì coù nhaïc Trôøi ñeán ñoùn, vui möøng khoân xieát, ñeán noãi tieåu tieän ra ngoaøi. Ñieàm baùo cuûa naêm ñaïo naày ñeàu coù caûnh hieän thaáy. Caùi cheát naày öùng vôùi ngöôøi tu haønh, duøng noù nhö söï raên daïy saùng suoát, saâu xa, chæ söï voâ thöôøng, maïng chuyeån mau choùng nhö aùnh chôùp, nhö vaàng maây bay qua noùc nhaø. Laõo, beänh, töû ñeán, ñeàu khoâng traùnh khoûi. Thöôøng xuyeân nghó ñeán traïng thaùi bieán ñoåi naày ñeå töï giaùc ngoä, neân noùi laø nghó ñeán caùi cheát. Möôøi nieäm tröôùc, ñöùc Phaät töï noùi, vì chöa coù ngöôøi naøo hoûi, neân Phaät khoâng giaûi thích. Möôøi nieäm sau, Tyø-kheo hoûi, Phaät laïi vì hoï maø dieãn noùi, moãi moãi ñeàu giaûi thích roõ raøng. “Ñeä töû cuûa Theá Toân”, nghóa laø naêm traêm A-la-haùn, moãi vò ñeàu coù phöông tieän, hoaëc trí hueä Caâu-luaät-ñaø, hoaëc thaàn tuùc, hoaëc bieän taøi, hoaëc phöôùc ñöùc, hoaëc giöõ giôùi, hoaëc tri tuùc, hoaëc thuyeát phaùp, aáy laø caên cöù vaøo haïnh noåi troäi nhaát cuûa moãi vò. Muoán luaän baøn tröôùc laø anh, sau laø em, thì A-nhaõ-Caâu-laân, lôùn hôn heát, coøn Tu Baït laø nhoû nhöùt. Ñaây döïa ôû giaùo vò trong Phaät phaùp laøm chính. Neáu döïa vaøo thoâng minh, hieàn trí, roäng suoát, ñeå laøm böïc ñöùng ñaàu, thì ñaáy chính laø phaùp cuûa Baø-la-moân. Noùi “Moät ngaøn hai traêm naêm möôi ngöôøi”, laø ñôn cöû con soá nhöõng ngöôøi thöôøng xuyeân theo haàu Phaät. Hoaëc noùi: “Naêm traêm ngöôøi”, aáy laø khi ñöùc Phaät tieáp nhaän lôøi thænh caàu cuûa A Naäu Ñaït, thì tìm choïn laáy naêm traêm ngöôøi coù theå cuøng ñi theo Phaät ñeán cung Long Vöông”. Vì sao? Vì suoái A Naäu Ñaït naày chaúng phaûi mang hình daùng keû höõu laäu maø coù theå vöôït qua an toaøn.

SOÁ 1507 - LUAÄN PHAÂN BIEÄT COÂNG ÑÖÙC, Quyeån 2 136

Khi A-nan xuaát kinh, ñaõ taäp hoïp taùm vaïn boán ngaøn La Haùn. Do ñaáy, noùi khoâng theå keå ñeám laø vaäy. Kinh naày, luùc môùi xuaát, coù moät traêm ngöôøi, ñöùng ñaàu veà söï thoâng suoát boán boä. Moãi vò ñöùng ñaàu laïi coù hai traêm hai möôi vò. Ngoaøi ra, haù coù theå keå?! Coù ngöôøi laïi noùi: “Kinh naày voán coù traêm söï, A-nan phoùù chuùc cho Öu-ña-la. Sau möôøi hai naêm, kinh Taêng Nhöùt A-haøm xuaát hieän, thì A-nan ñaõ baùt Nieát-baøn. Caùc Tyø-kheo ñeàu lo taäp ngoài thieàn, khoâng tuïng, taäp. Laïi coøn noùi: Phaät coù ba nghieäp maø toïa thieàn laø thöù nhaát, theá laø caùc Tyø-kheo ñeàu boû dôû ñoïc tuïng kinh suoát möôøi hai naêm”. Tyø-kheo Öu-ñaø-la laïi baùt Nieát-baøn. Ñoù laø lyù do kinh naày maát ñi chín möôi söï. Phaùp sö nöôùc ngoaøi, thaày troø truyeàn nhau chæ baèng caùch truyeàn khaåu, khoâng cho bieân cheùp thaønh vaên. Baáy giôø, hoï ñaõ truyeàn khaåu ñeán möôøi moät söï maø thoâi, vaø keå töø thôøi ñieåm aáy, caùc sö chính thöùc laàn löôït

keá thöøa nhau, neân môùi coù vaên hieän nay. Tuy nhieân, Kinh cuûa Taùt-baø-ña-boä khoâng coù töïa. Sau naøy, möôøi moät söï, ñöôïc löu truyeàn roäng raõi, thôøi gian laâu, thieáu soùt caøng theâm nhieàu. Sôû dó A-nan rieâng phoù chuùc Kinh Taêng nhaát cho ñeä töû Öu-ña-la, ñoù laø vì ngöôøi naøy töø thôøi theo baûy vò Phaät ñeán nay ñaõ töøng tu taäp taát caû trong Taêng Nhöùt A-haøm. Caùc vò Thaùnh tröôùc cuõng ñaõ phoù chuùc ñeán kinh naày, thôøi kyø ñaáng Naêng Nhaân chuyeån phaùp luaân, cuõng thöôøng khuyeán khích ñeà caäp ñeán Tyø-kheo aáy. Baáy giôø, ñeä töû cuûa Öu-ña-la teân laø Thieän Giaùc, theo thaày thoï laõnh, tuïng Taêng Nhöùt, ñuùng laø coù möôøi moät söï. Sau ñoù, Öu-ña-la baùt Nieát- baøn. Caùc luaän sö nöôùc ngoaøi ñeàu cho, ba taïng hieän nay, ñeàu ñöôïc truyeàn thöøa do Thieän Giaùc, vaø thaày troø ñaõ truyeàn trao nhau cho ñeán nay, khoâng thay ñoåi. Theá cho neân, Ca-dieáp thöôøng goïi A-nan laø « Caäu beù » (tieåu nhi) aáy laø coá yù duøng gia phaùp nhieàu ñôøi theo nhö yù cha maø truyeàn tieáp, ñeå huaán thò A-nan. Luùc aáy, em gaùi cuûa A-nan laø Tyø-kheo ni, nghe Toân giaû Ca-dieáp noùi lôøi nhö vaäy, neân toû veû hôøn doãi khoâng thích, noùi: “A-nan, anh toâi raát thoâng minh, hoaït baùt, thoâng ñaït, moïi ngöôøi ai cuõng ngöôõng moä, troïng voïng, maø Toân giaû laïi cho laø treû con!?” Toân giaû Ca-dieáp noùi vôùi Tyø-kheo ni: “Em caû aø! A-nan coù hai vieäc ñaùng xaáu hoå, sao em laïi hôøn doãi? Chaùnh toïa A-nan khuyeân Phaät ñoä cho ngöôøi meï, ñaõ khieán cho Phaät phaùp bò giaûm ñi ngaøn naêm, laø moät. A-nan coù taát caû saùu möôi ñeä töû. Ngaøy gaàn ñaây, coù ba möôi Tyø-kheo trôû laïi ñôøi soáng theá tuïc, Phaät daïy phaùp ñoä ñeä töû, neáu laø ngöôøi taïi gia thì phaûi coù nieàm tin töï tìm ñeán caàu ñaïo, phaûi thöû thaùch baûy ngaøy; coøn neáu laø ngöôøi

ngoaïi hoïc ñeán caàu ñaïo, caàn traûi qua boán thaùng thöû thaùch. Vì sao khoâng baèng nhau? Vì nhaø ngoaïi ñaïo, hoaëc do loøng daï xaáu aùc, muoán tìm toøi sôû tröôøng, sôû ñoaûn. Chính vì leõ ñoù, neân tröôùc heát phaûi thöû thaùch xem ñeå bieát laø hoï coù chí thaønh hay khoâng? Tuy nhieân, A-nan laïi tuøy tieän, heã coù ai ñeán caàu ñaïo, aáy laø ñoä ngay, laø hai vieäc ñaùng xaáu hoå. Ba möôi Tyø-kheo naày, sôû dó hoaøn tuïc, laø vì nghe noùi trong chín möôi saùu ñaïo, A-nan laø Ñaúng trí baäc nhaát, neân theo A-nan laø ñeå caàu ñoä, nghóa laø muoán thænh thoï Ñaúng trí, nhöng A-nan khoâng noùi cho Ñaúng trí, vì khoâng hôïp vôùi boån taâm. Ñaáy laø lyù do khieán hoï trôû laïi theá tuïc. Ñaõ trôû laïi, taát nhieân, hoï cheâ bai A-nan, cho A-nan khoâng coù Ñaúng trí. Ñoä ñeä töû, ví nhö caù ñeû con, haèng ngaøn, öùc, vaïn, neáu ñeå taâm giaùo hoùa noái nghieäp thì seõ thaønh töïu, ngöôïc laïi neáu khoâng ñeå taâm, töùc seõ thoái luøi. Vuï vieäc naày haù khoâng phaûi ñaùng xaáu hoå ö ?! Tyø-kheo ni naày, vì do taâm giaän döõ höôùng veà Ca-dieáp, töùc thì hieän thaân vaøo ñòa nguïc, coøn A-nan do coù khuyeát ñieåm aáy, neân Ca-dieáp môùi goïi “Caäu beù”. A-nan laïi daãn chuyeän xa xöa. Ñoù laø Chuyeån Luaân Thaùnh vöông, teân laø Tröôøng Thoï. Tieáp nhaän giaùo huaán ñeå laïi cuûa Ñaïi Vöông cha, leân ngoâi cai trò, giaùo hoùa. Khi saép xuaát gia, laïi caên daën vaø uûy thaùc cho thaùi töû Thieän Quaùn, phaûi duøng chaùnh phaùp trò nöôùc, söï trò nöôùc laàn löôït truyeàn trao cho nhau, chöa töøng cho ai taïm thay theá. Xöa, do cha con noái tieáp nhau, nay do thaày

troø truyeàn thöøa nhau. Xöa, coøn khoâng maát giaùo höõu laäu, huoáng chi ngaøy nay, haù phaûi maát ñi dieäu phaùp chí chôn hay sao? Neân daãn ñeå chöùng minh, nhaèm chöùng toû Thieän Quaùn kia, aét coù khaû naêng tieáp nhaän ñöôïc yù nghóa cuûa söï di chuùc. “Ñoái vôùi phaùp, phaûi nghó nhôù vaø cung kính”. Nghóa laø trong keä treân, ñaõ phaùn quyeát Töù A-haøm laø cuûa ba taïng. Trong tröôøng haøng, laïi noùi: “Trong moät keä laø coù theå ñuû caùc phaùp cuûa ba taïng, huoáng chi laø Taêng Nhöùt, maø khoâng hoäi ñuû caùc phaùp ö ? Sôû dó nhö vaäy laø coù moät ñoaïn keä noùi: Trong taâm caùc thieân töû, sinh yù nghó: A-nan khoâng coù khaû naêng taùc keä noùi phaùp. Vaäy sao laïi taïo ra söï löøa doái laøm gì?! A-nan bieát caûm nghó trong taâm cuûa caùc thieân töû, neân noùi vôùi caùc thieân töû: “Giaû söû kinh maø taùm vaïn boán ngaøn con voi ñaõ chôû ñoù, ñeàu laø keä, tuïng, thì ta cuõng coù ñuû khaû naêng trong soá keä tuïng nhö vaäy, huoáng chi vôùi moät ít phaùp naày, maø A-nan laïi khoâng coù khaû naêng saùng taùc hay sao? Vì muoán laøm vöøa yù chö thieân, neân A-nan laïi duøng keä tuïng caùc

phaùp, ñeå khuyeán duï chö thieân vaø nhöõng chuùng sinh lôïi caên, neân nghe keä ñeå ñöôïc giaûi thoaùt! Phaùp, töùc chöông treân: “Chôù laøm caùc vieäc aùc Neân vaâng laøm caùc thieän YÙ cuûa mình trong saïch Laø giaùo phaùp chö Phaät”. Noùi ñoù laø phaùp, do noù coù coâng naêng hoaøn thaønh ba thöøa, döùt tröø ba neûo aùc, ñuû caùc thaät quaû, tieáp nhaän quaû baùo cuûa hai ñôøi, roài tuøy cuûa taøi coù hôn, keùm, maø thieát laäp söï khuyeán duï tu haønh tinh taán. Tuïng noùi: “Treân, duy trì ba taïng Tieáp theo, boán A-haøm Hoaëc thöôøng thoï Luaät taïng Töùc baùu cuûa Nhö Lai”. Sôû dó noùi baùu, aáy laø thí duï: Nhö vua coù kho baùu thì khoâng theå cho ngöôøi ngoaøi bieát ñöôïc, chæ coù noäi thaàn ngöôøi ñoàng taâm vôùi vua, môùi cho naém giöõ noù maø thoâi. Giôùi, luaät cuõng nhö theá. Neáu ngöôøi naøo coù khaû naêng gìn giöõ hai traêm naêm möôi giôùi cuøng vôùi naêm traêm söï, thì môùi truyeàn trao cho ngöôøi ñoù, khoâng theå ñeå cho ngöôøi boä ngoaøi, thanh-tín-nöõ-só coù theå xem chôi. Cho neân môùi ví duï laø baùu cuûa vua. Giaû söû söùc khoâng theå hieåu hai taïng, nhöng gìn giöõ theo A Tyø Ñaøm thì cuõng coù theå haøng phuïc chín saùu loái heïp cuûa ngoaïi ñaïo. Loái vaøo thì cuõng trôû veà goác. Vì sao? Vì dieäu hueä khoâng coù söï so saùnh naøy, coù khaû naêng quyeát ñònh söï trì treä vi teá noùi treân, khieán cho thoâng suoát nhö theá, ngang baèng Chaân ñeá. Tuy hoï coù naêm thoâng truï kieáp, nhöng chöa thoaùt khoûi bò cheá phuïc bôûi boán ngöïa chaïy nhanh (sinh, laõo, beänh, töû). Theá neân, ngoaïi hoïc chaúng daùm doøm ngoù. A-nan, ngöôøi khuyeán duï hay, ñaõ xöôùng leân möôøi keä aáy, ñuùng laø vì ba vaïn Trôøi, ngöôøi naày. Khi xöa, luùc Phaät môùi thaønh ñaïo, ôû vöôøn Loäc daõ, thuoäc thaønh Ba La Naïi, vì naêm ngöôøi A Nhaõ Caâu Laân v.v.., chuyeån xe phaùp boán ñeá. Ñöùc Phaät noùi: “Caâu Laân phaûi bieát! Khoå ñeá, khoå taäp ñeá, khoå taän ñeá, khoå xuaát yeáu ñeá. Tröïc tieáp noùi veà boán ñeá naày, Caâu Laân do trôû ngaïi ôû Höõu ñaõ laâu neân nghe noùi trí tueä maø yù vaãn khoâng giaùc ngoä, beøn Phaät laïi vì giaûng noùi veà Khoâng : Caâu Laân phaûi bieát ! Laïi trôû ngaïi boán tueä aáy, taát caû ñeàu khoâng, cuõng laïi voâ thöôøng, ví nhö troø aûo thuaät bieán hoùa,

khoâng phaûi thaät, khoâng phaûi coù.

SOÁ 1507 - LUAÄN PHAÂN BIEÄT COÂNG ÑÖÙC, Quyeån 2 139

Caâu Laân lieàn hieåu vaø ñöôïc daáu aán Kieán ñaïo. Coøn boán ngöôøi chöa hieåu, Nhö Lai laïi quaùn boån taâm cuûa hoï coù hai ngöôøi beänh vöôùng maéc ôû töôûng, laïi öa suy tö nhôù nghó gia ñình, buoâng lung naêm duïc, tham luyeán, maõi khoâng boû. Coù beänh naøo phaøi duøng thuoác naáy, neân Phaä giaûng cho tam muoäi voâ töôùng : Caùi maø caùc oâng töôûng, tham luyeán ñeàu seõ trôû veà dieät maát ; coá vì caùi taâm rong ruoãi aáy, buoâng boû nhöõng gì öa thích, thì moïi suy töôûng kia töùc lieàn côûi boû ». Phaät noùi xong hai ngöôøi kia ñaït ñöôïc daáu aán vaøo ñaïo. Coøn taâm cuûa hai ngöôøi coøn laïi, thöôøng nguyeän ñöôïc sinh vaøo trôøi Phaïm ; ôû trôøi Phaïm laøm vua. Vöôùng luïy vaøo ham muoán naøy khoâng thoaùt ra ñöôïc, choàng chaát caøng theâm. Nhö Lai thaáy ñöôïc taâm hoï nhö vaäy, lieàn giaûng noùi voâ nguyeän: “Vì sôû nguyeän cuûa oâng caùc laø mong caàu ñöôïc laøm Phaïm thieân vöông, khoâng laáy vieäc ra khoûi ba coõi laøm chính (xuaát yeáu) caùc mong caàu kia duø toaïi nguyeän nhöng ñeàu seõ trôû veà vôùi baøo moân, huûy dieät, voâ thöôøng. Caùi ñang toàn taïi coøn phaûi xaû boû, caùi mong caàu neân laáy xuaát yeáu laøm tröôùc tieân ». phaät noùi xong, hai ngöôøi coøn laïi lieàn hieåu vaø ñöôïc daáu aán vaøo Ñaïo. Naêm ngöôøi ñeàu coù nhöõng raøng buoäc khaùc nhau, neân caùch côûi boû cuõng khaùc. Ñoù goïi laø ba chuyeån boán ñeá. Nghóa laø trong Khoâng, Voâ Töôùng, Voâ Nguyeän, ñeàu coù boán ñeá. Ñeá töùc laø quaùn ; ñònh töùc laø chæ. Thaät haønh song song chæ, quaùn, nhaèm ñoái trò chöùng beänh si aùi trong aám trì nhaäp. Möôøi hai, nghóa laø phaù möôøi hai nhaân duyeân. Xöa, khi Ñöùc Phaät coøn taïi theá, Ngaøi ñaõ vì boán boä thuyeát phaùp. Hoaëc noùi veà boán ñeá, hoaëc thuyeát giaûng veà saùu ñoä, tuøy thuaän chuùng sinh thích hôïp nghe, Ngaøi ñeàu vì hoï dieãn noùi roäng ra, khoâng coù löôïng thöôøng ñònh. Hoaëc Quoác vöông, Tröôûng giaû, Phaïm chí, Cö só; ñeán thænh cuùng döôøng, hoaëc ñeán thænh hoûi, hoï ñeàu ñaùng ñöôïc Phaät noùi phaùp. A-nan hoûi: “Sao goïi laø phaûi noùi, nghe ö ? Phaûi noùi thaáy ö ? Phaät baûo A-nan: “ÔÛ vò lai veà sau, khi boán boä noùi phaùp, phaûi noùi laø nghe, khoâng ñöôïc noùi laø thaáy. Neáu noùi thaáy, töùc laø giaû doái. Vì sao? Vì nghe ñaõ laø quaù khöù, thaáy, nghóa laø hieän taïi. Nhö baûy Phaät ôû quaù khöù, ñuùng phaûi noùi laø nghe, khoâng ñöôïc noùi thaáy. OÂng ñoái vôùi vò lai, cuõng laïi nhö theá, neân noùi: “Nghe nhö vaäy”. Ta sôû dó aân caàn caên daën A-nan nhieàu, laø vì chö Phaät quaù khöù duø coù ngöôøi haàu caän, nhöng khoâng coù ai baèng A-nan bieát roõ yù Phaät. Töø nhieàu kieáp xa xöa, A-nan ñaõ töøng cuùng döôøng hai möôi öùc Phaät, thöôøng xuyeân laøm ngöôøi haàu, khoâng caàu döùt heát laäu, thöôøng xuyeân nguyeän ñöôïc Ñaúng trí, bieát ñöôïc yù nghó saâu xa cuûa Phaät, do vaäy, neân nay ñöôïc quaû baùo ñaït Ñaúng trí. Maét xem, yù vaän duïng,

SOÁ 1507 - LUAÄN PHAÂN BIEÄT COÂNG ÑÖÙC, Quyeån 2 140

khoâng maát quy taéc thích nghi, tinh taán doõng maõnh ôû trong chö Phaät. “Khoâng coù vò Phaät naøo vöôït qua Thích Ca vaên”: Trong anh em, Di Laëc leõ ra phaûi ôû

tröôùc. Nay traùi laïi ôû sau laø sao? Thuôû xa xöa, tröôùc ñaây ba möôi kieáp, coù ba Boà Taùt ôû chung treân nuùi. Khi ñi daïo, troâng thaáy coù con coïp ñoùi muoán aên thòt con mình, moät ngöôøi coù caûm nghó: "Con coïp naày, ñaõ laø suùc sinh, laïi aên thòt con cuûa noù, khi cheát, seõ chòu moïi thoáng khoå, vì laøm meï laïi khoâng coù loøng laønh. Thaân hieän nay cuûa ta, do boán ñaïi hôïp thaønh. Söï hoäi hoïp roài cuõng seõ trôû veà vôùi caùi cheát, ta phaûi duøng thaân ñeå cöùu maïng coïp con kia. Ngöôøi thöù hai khoâng chòu vaäy, môùi ñònh ñeán chôï mua thòt, duøng thay cho maïng coïp con. Ngöôøi kia laïi nghó: "Neáu ngöôøi naày ñi mua roài trôû laïi, thì maïng coïp con seõ khoâng baûo toaøn. Vaû laïi, cuõng phaûi gieo mình töø nuùi xuoáng, môùi cöùu vôùt ñöôïc maïng coïp con kia, lieàn töø nuùi gieo mình xuoáng döôùi, ñuùng ngay mieäng coïp meï. Thaân ñöôïc yeân oån, vì coïp meï khoâng daùm aên. Lyù do vì sao? Vì phaøm ngöôøi nhaäp tam muoäi Töø, thì thuù vaät, khoù coù theå laøm haïi, neân ngöôøi aáy phaûi duøng thanh tre ñaâm mình chaûy maùu, khieán cho coïp aên ñöôïc". Do söï duõng maõnh naày, töùc ñaõ vöôït qua tôùi chín kieáp. Nay, Ta ôû tröôùc Boà Taùt Di Laëc laø vaäy. Ñaõ noùi laø ñaïo thì khoâng coù tröôùc, sau, yù quyeát ñònh laøm tröôùc, theá neân, nay ta thaønh Phaät tröôùc. Vì theá, ta ñeå laïi nhöõng saùch naày, uûy thaùc cho A-nan: "ÔÛ ñöông lai, oâng seõ noùi laø: Nghe nhö vaäy:". Vì sao laïi noùi moät thuôû noï? Vì laø soá maët trôøi, maët traêng, hay vì laø teân ngöôøi? - Cuõng laø soá thôøi tieát, cuõng laø ôû teân con ngöôøi. Hoaëc noùi: "Laïi coù hai danh; hoaëc Saùt Ñeá Lôïi; hoaëc Baø-la-moân". Laïi coù hai danh: Hoaëc doøng Tröôûng giaû; hoaëc doøng cö só. Hoaëc ôû treân coõi Trôøi, hoaëc ôû trong coõi ngöôøi. Nhö theá, phaàn nhieàu, hoaëc chaúng phaûi laø moät xöù, neân noùi laø moät thuôû noï. Baø Giaø Phaïm, laø danh xöng cuûa Theá Toân. Kieát söû ñeàu taän, khoâng ai coù theå vöôït qua, neân xöng laø Toân. Chö Thieân ba coõi ñeàu quay veà kính ngöôõng, taùm boä quyû thaàn cuõng ñeàu toân kính, haøng phuïc caùc ma, neân goïi Theá Toân. Danh xöng nhö theá, khoâng theå tính ñeám, ño löôøng, neân coù hieäu Theá Toân. Kyø thoï, vöôøn Caáp Coâ Ñoäc: Thaùi töû Kyø Ñaø laø con ngöôøi vôï caû cuûa vua Ba Tö Naëc, coù taùm möôi thöûa vöôøn, ruoäng, ñaát baèng phaúng, caây coû toát töôi, coù ñuû caùc loaøi caàm thuù, ban ngaøy chuùng thöôøng cuøng nhau ñeán tuï taäp.

SOÁ 1507 - LUAÄN PHAÂN BIEÄT COÂNG ÑÖÙC, Quyeån 2 141

Taâm cuûa Kyø chæ coù moãi hình boùng Phaät, luoân coù yù ñònh xaây caát tinh xaù cho Phaät treân khaép thöûa ruoäng aáy. Tröôûng giaû Tu Ñaït laïi ñeán xin mua. Kyø ít thaân thieän vôùi Tröôûng giaû, moãi khi vui ñuøa, hay noùi chôi laø baèng loøng baùn. Tu Ñaït ñöôïc yù quyeát ñònh cuûa Kyø, neân raát haøi loøng, hôùn hôû, laäp töùc noùi vôùi ngöôøi haàu caän: "Ngöôi haõy nhanh choùng trang bò coã xe voi, ñeå ta chôû vaøng roøng ñeán traûi döôùi ñaát; töùc thì vaùc vaøng ra, taäp hoïp traûi treân maët ñaát, chæ trong khoaûng choác laùt, vaøng roøng ñaõ ñöôïc loùt ñaày boán möôi thöûa". Kyø laïi noùi: "Thoâi thoâi! Ta noùi chôi vôùi nhau theá, ñöøng traûi vaøng khaép nöõa! Laäp töùc Tu Ñaït vôùi Thaùi töû cuøng ñeán choã vua, taâu leân yù naày. Vua noùi: "Phaùp khoâng coù hai lôøi noùi. Ñaõ höùa quyeát taâm roài, thì nhöùt ñònh veà lyù, khoâng chaáp nhaän coù söï aên naên!" Kyø noùi: "Ta nhaän laáy

phaàn caây, coøn khanh laáy ñaát. Hai ngöôøi hôïp taùc, coù theå laäp chung tinh xaù, goàm coù baûy hai giaûng ñöôøng, moät ngaøn hai traêm naêm möôi phoøng nhaø, trong ñoù, ñaát baèng phaúng, vôùi röøng caây aên quaû xum xueâ, töôi toát, suoái chaûy; ao taém, ñieàu hoøa laïnh, aám, boán phía trong saïch, saùng suûa, muøa ñoâng, muøa haï khoâng thay ñoåi". Trang nghieâm xong, cuøng cung thænh Ñöùc Theá Toân ñeán xem. Ñöùc Theá Toân cuøng vôùi moät ngaøn hai traêm naêm naêm Tyø-kheo ñi daïo vaø nghæ ngôi trong khu vöôøn ñoù. Ñaøn vieät cuùng döôøng boán thöù caàn duøng khoâng thieáu. Caùc phuû cuûa vöông haàu, caùc quan cöïu traøo, cao nieân, ñöôïc nhöôøng ôû tröôùc. Theá neân, caùc kinh thöôøng xöng Kyø laø ngöôøi ñöùng haøng ñaàu, vì leõ coâng ñöùc lieân tuïc nhau, cho neân teân goïi cuõng khoâng ñöôïc rôøi nhau, phaûi thöôøng xuyeân keát hôïp duøng laøm danh xöng. Phaät baûo caùc Tyø-kheo: "Vì sao khoâng baûo thanh tín só nöõ, maø chæ baûo vôùi Tyø-kheo? Vì leõ chuùng Tyø-kheo ôû boán boä ñeàu laø ngöôøi ñöùng ñaàu. Hôn nöõa, laïi laø chuû phaù aùc, duøng phaùp voâ laäu ñeå ñoaïn tröø caùc höõu laäu. Vì lyù do naày, neân tröôùc heát, baûo Tyø-kheo, cuõng goïi Sa-moân. Sa-moân, taâm ñöôïc thoâi döùt, chaám döùt söï dôøi ñoåi, duïc cuõng laëng baët, khoâng coù vöôùng maéc, cuõng goïi laø Tröø caän. Ngöôøi ñôøi ñoùi khaùt veà saéc duïc, ngöôøi Tyø-kheo loïai tröø töôûng ñoùi cuûa söï ñoùi khaùt veà aùi aáy". Ñöùc Theá Toân thuyeát phaùp, Tyø-kheo coù khaû naêng tieáp nhaän, ñoaïn tröø sinh töû, tieán ñeán coång Nieát-baøn, theá neân, Phaät baûo Tyø-kheo maø thoâi. Phaûi tu haønh moät phaùp. Nghóa laø nieäm Phaät. Nieäm söï naøo cuûa Phaät? Thaân kim cang cuûa Phaät, khoâng coù caùc laäu. Neáu böôùc ñi, chaân Phaät rôøi khoûi maët ñaát boán taác, daáu veát veà töôùng hoa vaên nhö ngaøn caêm xe hieän treân maët ñaát. Caùc truøng, kieán döôùi chaân Phaät ñeàu ñöôïc yeân oån suoát baûy ngaøy, neáu ñeán luùc maïng chung, ñeàu ñöôïc sinh leân coõi Trôøi.

SOÁ 1507 - LUAÄN PHAÂN BIEÄT COÂNG ÑÖÙC, Quyeån 2 142

Xöa, coù moät Tyø-kheo aùc, voán laø ngoaïi ñaïo, muoán giaû trang phuïc ñeå cheâ bai, ñuoåi theo Nhö Lai ñang ñi, gieát nhieàu truøng bay, ñem nheùt dính choã daáu chaân Phaät, roài noùi laø Ñöùc Phaät ñaïp, saùt haïi truøng. Nhöng duø truøng ñaõ cheát maø gaëp ngay choã daáu chaân Phaät, laäp töùc ñöôïc soáng laïi. Neáu Nhö Lai ñi vaøo thaønh, aáp, chaân ñaïp leân ngöôõng cöûa, laø trôøi ñaát seõ chaán ñoäng, haèng traêm thöù nhaïc cuï khoâng voã ñaùnh maø töï keâu, caùc ngöôøi muø, khieám thính, caâm, ngoïng, löng guø, taøn taät, moät traêm beänh taät ñeàu töï nhieân khoûi haún. Vôùi ba möôi hai töôùng toát, taùm möôi veû ñeïp cuûa Phaät, neáu coù ngöôøi naøo troâng thaáy, roài ñi theo, ñeàu ñöôïc Phaät ñoä, coâng ñöùc cuûa Nhö Lai ñaõ cöùu giuùp, thaät söï khoâng theå tính keå. Hueä saùng suoát cuûa Phaät ñaõ soi roïi, haù coù theå cheâ bai ñöôïc ö ?! Phaät, chuû cuûa caùc phaùp, ñeàu hoäi ñuû vaïn haïnh, laáy söï hoùa ñoä laøm öu tieân. Goïi laø nieäm Phaät, nghóa aáy laø nhö vaäy. Coøn nieäm Phaùp laø theá naøo? -Phaùp, nghóa laø goàm phaùp voâ laäu, phaùp khoâng coù duïc, phaùp ñaïo, phaùp voâ vi, töø duïc cho ñeán khoâng coù duïc. Phaät laø chuû cuûa caùc phaùp. Phaùp laø chuû cuûa keát, söû. Hoaëc coù ngöôøi hoûi: "Phaät ôû tröôùc hay phaùp ôû tröôùc?" Ñaùp: Phaùp ôû tröôùc. Vì sao bieát theá? -Vì

kinh noùi: “Phaùp sinh ra chö Phaät, phaùp sinh ñaïo Phaät. Do ñaây maø noùi, thì phaùp ôû tröôùc. Laïi noùi: “Neáu nhö vaäy thì vì leõ gì khoâng nieäm Phaùp tröôùc, maø nieäm Phaät tröôùc?” Ñaùp: “Phaùp duø vi dieäu khoâng ngöôøi coù khaû naêng bieát, cuõng nhö ngoïc baùu choân giaáu trong ñaát, khoâng coù choã naøo khoâng coù, maø ngöôøi ng- heøo thì vaãn khoán khoå, thieáu thoán veà vaät duïng, tieàn cuûa, phaûi nhôø ngöôøi coù thaàn thoâng, chæ cho hoï bieát choã choân giaáu cuûa baùu, ñeå hoï ñöôïc duøng, ñeå töï hoï cung caáp, hoaëc ñeå cöùu giuùp keû ngheøo thieáu”. Hoaëc hoûi: “Vaäy quyù baùu laø troäi hôn hay con ngöôøi laø troäi hôn ö ?:. -Ñaùp: “Con ngöôøi vöôït troäi hôn”. Vì leõ gì, noùi troäi hôn? -Vaät quyù baùu choân giaáu duø coù nhieàu, nhöng neáu khoâng phaûi ngöôøi coù thaàn thoâng thì seõ khoâng xem thaáy. Chæ con ngöôøi môùi caàn tieàn cuûa laøm vaät rieâng tö. Chaû leõ kho baùu töï noù quyù ôû trong ñaát ö ? Phaùp cuõng nhö theá. Veà lyù, Phaùp duø huyeàn dieäu, nhöng khoâng phaûi Nhö Lai thì khoâng coù bieän minh, khoâng phaûi Ñöùc Theá Toân thì khoâng coù söï thoâng suoát; vì theá, neân nieäm Phaät ôû tröôùc, laáy Phaùp laøm thöù yeáu.

SOÁ 1507 - LUAÄN PHAÂN BIEÄT COÂNG ÑÖÙC, Quyeån 2 143

Nieäm Taêng laø sao? Taêng, nghóa laø Boán höôùng, Boán quaû, Möôøi hai Hieàn só, töø boû thoùi tham lam, thoùi tranh chaáp cuûa ñôøi, trieån khai phöôùc laøm con ñöôøng ñaàu, ñi suoát qua con ñöôøng Trôøi, ngöôøi, laø ruoäng phöôùc toát quyù cuûa chuùng sinh. Laáy gì chöùng minh Taêng laø ruoäng phöôùc toát quyù? - Xöa, coù Tyø-kheo phöôùc moûng, teân laø Phaïm Ma Ñaït, ôû trong chuùng goàm moät ngaøn hai traêm naêm möôi vò, khieán cho chuùng Taêng khoâng ñöôïc aên, maø chaúng bieát laø loãi cuûa ai? Do vaäy, Ñöùc Phaät beøn chia ra hai boä. Trong moät boä, laïi khieán moät boä khoâng ñöôïc aên. Laïi chia moät boä naày laøm nöûa boä; laïi khieán phaân nöûa boä naày khoâng ñöôïc aên. Nhö theá, laàn löôït phaân nöûa, cho ñeán hai ngöôøi, cuõng khoâng ñöôïc aên, beøn ñeán ñoäc thaân, môùi bieát laø mình khoâng coù phöôùc. Ñi khaát thöïc taïi choã, tuaàn töï ñeán ôû baùt, töï nhieân tieâu hoùa. Ñöùc Phaät thöông xoùt tai aùch cuûa hoï, neân töï tay trao thöùc aên ngay trong baùt. Vì bò thaàn löïc ngaên, neân laïi khoâng tieâu hoùa ñöôïc, Phaät muoán khieán thaân naày ñöôïc phöôùc, neân cho hai Tyø-kheo dieät taän ñöùng ôû beân traùi, phaûi, duøng thöùc aên thí cho hai Tyø-kheo dieät taän aáy. Thoâng thöôøng, haønh tam muoäi dieät taän, töùc thì ñöôïc phöôùc. Tieáp theo, laïi khieán nhaäp tam muoäi töø, Tyø-kheo ôû beân traùi, phaûi. Tieáp theo, duøng hai bi, tieáp theo, duøng hai hyû, tieáp theo duøng hai hoä (xaû), moãi phaùp ñeàu thay theá khaép, khieán tu ñöôïc boán ñaúng. Baáy giôø, Vua Ba Tö Naëc nghe noùi Phaät xoùt thöông cho Tyø-kheo phöôùc moûng veà caùi aên, lieàn noùi: “Nay, traãm cuõng vì laäp phöôùc, seõ phaân phaùt sai söù ñem gaïo ñeán cung caáp. Luùc aáy, coù moät con chim bay tôùi ngaäm moät haït gaïo bay ñi. Söù nhôn quôû: “Vua vì Phaïm Ma Ñaït maø thieát laäp phöôùc, sao ngöôi laáy ñem ñi? Con chim voäi vaøng ñem haït gaïo traû laïi choã cuõ”. Vì sao theá? - Vì Tyø-kheo naày, nhôø söùc phöôùc cuûa chuùng Taêng, cho neân chim, thuù ñaõ khoâng theå xaâm haïi. Duøng minh chöùng naøy, neân bieát ñöôïc chuùng Taêng laø ruoäng phöôùc toát quyù. Ñaõ ñoä mình, laïi coù khaû naêng ñoä ngöôøi, tieán

ñeán ñaïo ba thöøa. Phaùp nieäm Chuùng, nghóa aáy laø nhö vaäy. Tieáp theo, nieäm Giôùi, “Nghóa aáy laø theá naøo?” Töø Naêm giôùi, Möôøi giôùi, Hai traêm naêm möôi giôùi, ñeán naêm traêm giôùi, ñeàu duøng ñeå caám, ñeå cheá phuïc thaân, mieäng, cheá phuïc nhöõng nguy hieåm taø quaáy. Cheá ngöï nhöõng nguy hieåm cuûa saùu tình (caên), döùt tröø caùc

SOÁ 1507 - LUAÄN PHAÂN BIEÄT COÂNG ÑÖÙC, Quyeån 2 144

nieäm duïc, trong ngoaøi thanh-tònh laø hôïp vôùi taùnh giôùi. Xöa, coù hai Tyø-kheo, cuøng ñi ñeán choã Phaät. Con ñöôøng ñi naèm vaét qua ñaàm roäng, thieáu nöôùc uoáng. Luùc aáy, coù nöôùc uoáng nôi ao nhoû, caùc truøng ñaày daãy trong ñoù. Moät Tyø-kheo suy nghó kyõ veà luaät caám, quyeát khoâng vi phaïm laøm haøng ñaàu. Neáu uoáng nöôùc naày, thì saùt sinh raát nhieàu, thaø ta vaâng giöõ giôùi hoaøn toaøn duø maát maïng, chôù khoâng ñeå phaûi aân haän. ÔÛ ñaáy maïng chung, ngöôøi naày lieàn sinh leân coõi Trôøi. Moät Tyø-kheo töï suy nghó: “Caàn phaûi uoáng nöôùc ñeå baûo toaøn maïng soáng, môùi coù theå ñeán choã Phaät, ñaâu bieát sau khi cheát, seõ sinh coõi naøo? Lieàn uoáng nöôùc, töùc ñaõ saùt haïi raát nhieàu truøng vaø ñaõ ñeán choã Phaät. Maëc duø ñöôïc thaáy Phaät, nhöng laïi caùch raát xa lôøi chæ daïy, khoùc loùc höôùng veà Ñöùc Phaät töï noùi: “Ñoàng baïn maïng chung”. Phaät lieàn chæ leân trôøi noùi: “OÂng coù bieát vò trôøi naày khoâng? Ñaây laø baïn oâng, do coâng ñöùc giöõ giôùi hoaøn toaøn, lieàn sinh leân coõi Trôøi, nay ñeán ôû ñaây. Duø oâng thaáy ta, nhöng caùch ta raát xa, coøn ngöôøi kia duø maát maïng, nhöng vaãn thöôøng xuyeân ôû choã ta. Nay oâng ñeán thaáy ta, chæ coù theå xem laø ñaõ thaáy hình saéc cuûa ta thoâi, haù nhaän thöùc ñöôïc giôùi chí chôn cao ñeïp?” Do ñaáy maø noùi, vaâng giöõ giôùi khoâng vi phaïm, thì mong muoán laø ñöôïc. Trong möôøi nieäm, Giôùi ôû tröôùc, trong saùu ñoä thì Thí ôû tröôùc. Sôû dó tröôùc, khoâng baèng nhau laø vì Giôùi trong möôøi nieäm, laø giôùi cuûa nhaø Thanh-vaên. Ñoái vôùi ñeä töû, tröôùc tieân laø duøng phaùp kieåm soaùt thaân, cho neân noùi ôû tröôùc. Phaùp cuûa Boà Taùt laáy hueä thí laøm troïng. Vì sao? Luaän veà Boà Taùt, ñaõ sinh trong Trôøi, ngöôøi, thì taâm luoân giuùp ích. Coát yeáu cuûa söï giuùp ích khoâng phaûi chæ cho maø khoâng cöùu. Luaän veà chuùng sinh, thì thaân maïng, hieän coù phaûi duøng aùo, côm, cho neân duøng Taøi thí, tröôùc nhaèm cöùu giuùp hình haøi chuùng, sau ñoù, ñem phaùp ñeå gom thu, cheá ngöï taâm thöùc hoï, cho neân Boà Taùt duøng thí laøm tröôùc. Luaän veà giôùi, coù hai: Coù giôùi theá tuïc, giôùi cuûa ñaïo. Naêm giôùi, Möôøi thieän laø giôùi theá tuïc, Ba tam muoäi laø giôùi ñaïo. Hai traêm naêm möôi ñeán naêm traêm giôùi, cuõng laø giôùi theá tuïc, dieäu hueä boán ñeá laø giôùi ñaïo. Chæ thöïc haønh giôùi an, khoâng ra khoûi ba coõi, duøng hueä cheá ngöï giôùi, sao cho trôû thaønh voâ laäu, môùi laø hôïp vôùi giôùi ñaïo. Giôùi cuûa nhaø Thanh-vaên, ví nhö ñoùa hoa treân ñaàu goái, heã cöû ñoäng thì hoa raõ rôøi tan taùt. Giôùi cuûa Boà Taùt, ví nhö ñoùa hoa caøi treân ñaàu, ñi, ñöùng khoâng lay ñoäng. Nghóa laø sao? Tieåu thöøa kieåm soaùt hình, heã lay ñoäng thì vöôït oai nghi. Boà Taùt laõnh hoäi taâm, khoâng caâu neä pheùp taéc beân ngoaøi. Veà moâ phaïm duø lôùn nhoû, Boà Taùt, Tieåu thöøa ñeàu khaùc nhau, hình, taâm laø ñieåm khaùc bieät, trong, ngoaøi duø ñaëc thuø, nhöng cuõng ñeàu cuøng

tieán ñeán Nieát-baøn, cho neân noùi laø laø

SOÁ 1507 - LUAÄN PHAÂN BIEÄT COÂNG ÑÖÙC, Quyeån 2 145

nieäm Giôùi. Nieäm Thí sôû dó ñöôïc ñeán Nieát-baøn, laø vì Thí coù Taøi thí, Phaùp thí. Coù theå töø nhaân thí cuûa caûi maø ñaït ñöôïc thí phaùp, ñeå trôû thaønh boá thí Ba- la-maät, ñöôïc ñeán Nieát-baøn. Nieäm Thieân, laø töø coõi duïc, coõi saéc, ñeán trôøi coõi voâ saéc. Trôøi coù hai haïng: Coù trôøi thoï höôûng phöôùc, coù trôøi ñaïo ñöùc. Caùc trôøi Tu-ñaø-hoaøn ôû coõi Duïc, ly khai vónh vieãn ba neûo aùc, tieán leân nhaø ñaïo. Coõi saéc, coõi khoâng, coù taùm Tònh cö thieân, taêng theâm vieäc tu chæ, quaùn, tieán leân thaønh voâ laäu, töùc Nieát-baøn, khoâng trôû laïi theá gian. Trôøi phaøm phu: Nghóa laø tu haønh Möôøi thieän, Boán thieàn, Boán khoâng, seõ ñöôïc sinh vaøo coõi Trôøi naày thoï höôûng phöôùc, khi phöôùc heát, seõ ñoïa trôû laïi, löu chuyeån khoâng döùt. Sôû dó goïi nieäm Thieân, vì nhöõng ñieàu ñoù ñeàu ñaéc ñaïo. Hoï chuyeân taâm, khoâng buoâng thaû, meán moä nhöõng vieäc mình laøm, yù khoâng phaân taùn, dong ruoåi, vì cuõng ñeán Nieát-baøn, neân noùi laø Nieäm Thieân. Nieäm thoâi döùt: (Höu töùc) Nghóa laø taâm, yù, töôûng döùt, naêm duïc khoâng khôûi, vaéng baët, ñònh vónh vieãn, neân noùi laø thoâi döùt. Thoâng thöôøng döùt cuõng coù hai thöù: Ngoaïi ñaïo, Phaïm chí eùp xaùc (khoå haïnh) ñeå caàu phöôùc, cuõng noùi laø döùt. Boán quaû Sa-moân, tieâu dieät vónh vieãn caùc kieát, môùi chính laø döùt ñuùng nghóa. Do ñaâu bieát nhö theá? Xöa, coù Tyø-kheo teân laø Tu-la-ñaø, ñeán thaønh Xaù Veä, ñi giaùo hoùa khaép nôi. Luùc aáy, ôû phía Taây thaønh naøy, coù xöù Öông Quaät Ma, laø choã coù theå gieát ngöôøi. Ñaát ôû ñoù baèng phaúng, roäng, coù nhieàu caây coái. Khi ñoù, coù moät Phaïm chí ñang ngoài thieàn döôùi taøng caây, oâng ta khoâng aên naêm thöù luùa thoùc; chæ aên quaû cuûa loaøi coû, neáu khoâng coù quaû, thì aên rau, coû, ñeå noái tieáp tinh khí. Thaân maëc aùo baèng laù caây, hình theå oám yeáu, ñi phaûi choáng gaäy. Baáy giôø, Tu-la-ñaø ñi töø xa ñaõ troâng thaáy, cho laø ñaïo só, lieàn ngoài thieàn xem thöû taâm ngöôøi kia ñeå bieát laø coù ñònh hay khoâng? Nhaän thaáy taâm ngöôøi aáy, voán coù möu caàu leân laøm vua nöôùc naøy, neân suy nghó: “Ngöôøi aáy chính laø giaëc lôùn ñaáy! Luùc ñaàu yù ñònh boû ñi, nhöng sôï veà sau, seõ ñoïa vaøo toäi, ñoàng thôøi cuõng muoán giaùo hoùa, taát nhieân, oâng ta seõ khoâng theo lôøi ta noùi. Caàn phaûi tìm phöông tieän ñeå ñoä oâng ta maø thoâi”. Tính toaùn roài, lieàn ñeán beân moät goác caây, ngoài thieàn, caùch choã ngöôøi ñoù khoâng xa. Traûi qua baûy ngaøy khoâng lay ñoäng. Sau baûy ngaøy, ñöùng daäy, Tu-la-ñaø ñeán tröôùc vò Phaïm chí aáy, gaûy ngoùn tay cho bieát vaø noùi: “Trong cô theå oâng baïïn nhö theá naøo?”. Moät hoài laâu, Phaïm chí thong thaû ngaång

SOÁ 1507 - LUAÄN PHAÂN BIEÄT COÂNG ÑÖÙC, Quyeån 2 146

ñaàu, ñaùp: “Toâi ngheøo, taèn tieän cuõng khoâng laáy gì ñeå laïi cho nhau, thì laøm sao?”. Tyø-kheo laïi noùi: -Nay ta seõ ñeå laïi cho oâng moät vaät. Töùc thì hoùa ra moät con gaø, vaø noùi: “OÂng coù theå gieát con gaø naày ñeå aên”. Toû veû sôï haõi, Phaïm chí noùi: -Ta coøn khoâng gieát kieán, raän, huoáng chi laø gieát gaø? Tyø-kheo noùi: -Boån taâm oâng laø muoán gieát voâ soá ngöôøi. Nay gieát con gaø

naày, ñaâu ñuû ñeå noùi. Phaïm chí laïi noùi: -Theá naøo laø gieát voâ soá ngöôøi? Tyø-kheo baûo: -OÂng voán ngoài thieàn ôû ñaây, chính vì möu caàu ñöôïc laøm vua nöôùc naày. Vua trò vì, giaùo hoùa moät ngaøy, coù theå gieát maáy ngöôøi? Maø noùi khoâng gieát? Con gaø naày töùc laø "con gaø thöùc" trong taâm oâng, laø coù theå ñöôïc ñaïo voâ vi, ñaâu duøng ñeán Quoác vöông laøm gì?. Phaïm chí kia lieàn suy nghó: "Tyø-kheo naày ñaõ bieát roõ yù nghó trong taâm ta, taát nhieân laø Thaùnh nhôn? Vaäy ta phaûi theo lôøi giaùo hoùa cuûa ngöôøi aáy". Tyø-kheo Tu-la-ñaø laïi vì oâng ta maø thuyeát phaùp, laøm cho Phaïm chí kia ñöôïc daáu aán ñaïo. Thaân hình Phaïm chí naày duø tónh laëng, nhöng vì taâm khoâng thoâi döùt; töï mình gieát ñöôïc "con gaø thöùc" roài, môùi coù theå goïi laø thoâi döùt. Cho neân sau ñoù giaûi thích ñoù laø thoâi döùt Taâm-yù-töôûng-kieán. Nieäm Thaân: Quaùn ba möôi saùu vaät xaáu, bieåu loä söï baát tònh cuûa thaân, nhôù nghó chaéc chaén, khoâng taùn loaïn, cuõng ñöôïc Nieát-baøn. Do ñaâu bieát ñöôïc? Xöa coù Tyø-kheo ôû A-luyeän-nhaõ, thöôøng ñi khaát thöïc, aên beân bôø soâng, aên xong, röûa baùt. Luùc aáy, taïi goø maû beân bôø soâng ôû thöôïng löu, coù thi theå cuûa ngöôøi nöõ môùi cheát. Gioù thoåi, toùc thieáu nöõ boãng nhieân rôùt ngay vaøo trong baùt. Tyø-kheo, tay caàm môù toùc naày, nhìn kyõ thaáy raát toát ñeïp, lieàn taâm nghó mieäng noùi: Khoâng theå laø ñuoâi ngöïa, toùc naày laïi raát nhuyeãn, khoâng theå laø toùc cuûa con trai, vì raát meàm, buoäc laïi, khoâng theå taùch ra, taát nhieân laø toùc cuûa thieáu nöõ, ñuùng laø troùi buoäc laïi, khoâng theå taùch rôøi ra; beøn naûy sinh yù nghó: "Ngöôøi nhö theá, vôùi toùc naày taát nhieân laø tuyeät ñeïp, göông maët nhö saéc hoa ñaøo; maét nhö minh chaâu, muõi nhö oáng truùc caét; mieäng nhö hoa haøm-ñan (ngaäm sen), maøy nhö neùt ngaøi, taùc yù phaân bieät nhö theá xong, lieàn khôûi taâm duïc, xuoâi theo doøng nöôùc, tìm kieám caùi nhan saéc maø mình töôûng töôïng ra ñoù, ñeo ñuoåi, tìm kieám

maõi khoâng thoâi. Chôït thaáy moät ngöôøi nöõ bò choàn, soùi aên thòt ñaõ heát moät nöûa, thaân hình thoái röûa, nhöng toùc coâ ta vaãn coøn. Tyø-kheo caàm môù toùc so saùnh, gioáng nhau veà daøi, ngaén. Töø ñoù, yù töôûng duïc töï nhieân ñöôïc giaûi. Laïi quaùn laïi, ñeå phaân bieät, suy nghó veà ngöôøi nöõ naày, luùc coøn soáng, chaéc chaén voùc daùng, dung maïo xinh ñeïp, nay hö hoaïi, khieán ngöôøi ta ñöôïc chöùng kieán. Tröôùc ñaây ñaõ khôûi töôûng duïc chæ vì thaân tham aùi duïc, neân môùi naåy sinh yù nghó nhö theá. Thaân ngöôøi nöõ kia ñaõ nhö vaäy, thì thaân ta cuõng ñaâu coù khaùc gì!? Nhö theá chaéc chaén thaân ta laø do boán ñaïi hôïp thaønh, khi phöôùc heát, duyeân lìa, töï nhieân giaûi taùn. Quaùn xeùt taâm bieán ñoäng xong, töùc thì ñaït ñöôïc daáu aán ñaïo. Vì theá neân noùi Nieäm Thaân, laø ñöôïc quaû Sa-moân. Nieäm töû. Nghóa laø nghó ñeán ngöôøi ñang soáng, thoï maïng khoâng ngöøng, maát ñi caùc caên tan raõ, nhö caây hö muïc, cho ñeán khi maïng caên ñoaïn tuyeät. Phaûi luoân nhôù nghó chaúng coù gì laø thöôøng coøn, ñeå töï giaùc ngoä. Xöa, coù Tyø-kheo teân Baø-kieát-leâ, ngoài thieàn, haønh ñaïo, traûi qua nhieàu naêm, maø höõu laäu khoâng döùt tröø, beänh hoaïn ñeán vôùi thaân mình laøm luïy haïi theâm lôùn, thöôøng nghó tôùi vieäc töï saùt. Sôû dó con ngöôøi khoâng ñöôïc chí

ñaïo, laø vì hình daùng coù ngoài ngay thaúng, nhöng thaân naày löu chuyeån trieàn mieân, bieát ñeán luùc naøo môùi coù theå döùt, chæ coù theå duøng tay caàm dao töï saùt cho xong. Nhöng suy nghó laïi, nhôù Ñöùc Theá Toân coù raên daïy: Caùc ñeä töû khoâng ñöôïc töï haïi. Maëc duø nhö theá, nhöng nay ta muoán caàu Nieát-baøn, trong Nieát-baøn ñaâu caàn coù thaân, theá neân tröôùc heát ta tröø boû thaân, ñeå nhaän laáy chaùnh voâ vi. Lieàn caàm dao töï haïi. Ñaàu vöøa rôi, taâm cuõng lieàn thaáu suoát, töùc ñöôïc A-la-haùn. Ñöùc Phaät bieát laø ñaõ ñöôïc ñaïo, beøn ra leänh cho caùc Tyø-kheo Xaø-duy (thieâu ñoát) thi theå aáy. Theá neân, nieäm Töû cuõng ñöôïc Nieát-baøn laø vaäy. Möôøi nieäm tröôùc laø Phaät noùi toång quaùt, vì chuùng sinh caên nhaïy beùn, veà sau Phaät noùi laïi, laø vì chuùng sinh caên chaäm luït, phaûi phaân tích, giaûi thích nghóa aáy. Danh dö: Veà sau, ñöôïc Chuyeån Luaân Thaùnh Vöông. Ñöôïc quaû baùo lôùn, nghóa laø veà sau seõ ñöôïc Thieân Ñeá Thích. Caùc ñieàu thieän khaép ñeán. Nghóa laø veà sau, seõ thu ñöôïc quaû baùo ôû coõi Phaïm Thieân. Ñöôïc vò cam loä: Nghóa laø veà sau, seõ ñöôïc Bích-chi-Phaät. Ñeán xöù voâ vi. Nghóa laø veà sau, thu ñöôïc quaû A-la-haùn. Möôøi nieäm noùi ôû treân, khoâng coù naêm luaän chöùng (caâu) naày. Nay, sôû dó vì lôïi ích cuûa quaû baùo, vì muoán chöùng minh veà nghóa cuûa nieäm Phaät,

14 8

maø lyù aáy thì raát thaâm dieäu. Phaät noùi: “Caùc ñeä töû baùt Nieát-baøn, ñeàu duøng duyeân ñôøi tröôùc, ñeàn buø ñoái vôùi nhaân thoï nhaän Nieát-baøn... Naêm traêm ñeä töû nhö theá, moãi vò ñeàu duøng duyeân ñôøi tröôùc, nhaän laáy söï dieät ñoä, chæ coù A-nan laø raát kheùo trong vieäc thoï nhaän Nieát-baøn: Khi saép muoán Nieát-baøn, tröôùc heát theå hieän ñieàm laønh aùnh saùng. Coù Phaïm chí theo A-nan ñeå hoïc veà thuaät toaùn soá, thaáy saéc dieän cuûa A-nan phaùt saùng, lieàn baùo vôùi nhaø vua: “Saéc dieän cuûa Toân giaû A-nan troâng coù veû khaùc thöôøng, saép muoán thoï nhaän Nieát-baøn. Nhaø vua voäi sai ngöôøi tìm vaø theo doõi A-nan. A-nan ñem theo naêm traêm ñeä töû, ñeán giöõa ñöôøng, treân bôø soâng Haèng, ñang muoán vöôït qua, vöøa ra tôùi giöõa soâng thì Vua cuõng ñaõ ñeán tôùi bôø. Tyø-xaù-ly vaâng maïng A- nan ñeán, cuõng sai naêm traêm ñoàng töû ñoùn tieáp, vì muoán vöøa yù cuûa hai nöôùc, neân duøng thaàn löïc ngaên chaän chieác thuyeàn, khieán cho thuyeàn döøng laïi ngay chính göõa doøng. Baáy giôø, A-nan ñoä ñeä töû; moät laø Ma-thieàn-ñeà, hai laø Ma-thaân-ñeà; roài baûo Ma- thieàn-ñeà: “OÂng haõy ñeán Yeát Taân, ñeå chaán höng Phaät phaùp, vì ôû coõi nöôùc ñoù chöa coù Phaät, phaùp, neân truyeàn baù cho toát!”. Baûo Ma- thaân-ñeà: “OÂng haõy ñeán nöôùc Sö Töû ñeå chaán höng Phaät phaùp, sao cho thònh vöôïng”. Phoù chuùc xong, taïo ra möôøi taùm bieán hoùa, phaùt löûa ñoát thaân. Phaân nöûa ngoïc xaù lôïi ñeå cho hai nhaø, moãi nhaø ñeàu ñöôïc cuùng döôøng. Ñaây laø do söùc cuûa nieäm Phaät, neân ñöôïc töï taïi.

Nguồn: Giảng Sư (giangsu.io.vn) — văn bản trích từ kho sách cổ và kinh điển.